
اصول حاکم بر طرح دعوی و فرآیند رسیدگی در شعب دیوان عدالت اداری

مؤلف:

محمد بنیاد لاوری

(قاضی دیوان عدالت اداری)

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

تهران ۱۳۹۶

سرشناسه:

عنوان قراردادی:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

دلآوری، محمدرضا، ۱۳۴۳ -

ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.

اصول حاکم بر طرح دعوی و فرآیند رسیدگی در شعب دیوان عدالت / مولف محمدرضا دلآوری.

تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۹۶.

[۵۷] ص: مصور، جدول، نمودار: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

۹۷۸-۹۶۴-۴۶۸-۵۶۹-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت:

کتابنامه: ص. [۵۷].

موضوع:

اقامه دعوا -- ایران

موضوع:

دیوان عدالت اداری -- قوانین و رویه‌ها

موضوع:

Administrative court of Justice -- Rules and practice

موضوع:

Actions and defenses -- Iran

موضوع:

دادخواست (آیین دادرسی مدنی) -- ایران

موضوع:

Complaints (Civil procedure) -- Iran

موضوع:

آیین دادرسی مدنی -- ایران

موضوع:

Civil procedure -- Iran

شناسه افزوده:

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

رده بندی کنگره:

KMH ۴۶۳۰ / الف ۷۵۸ ۱۳۹۶

رده بندی دیویی:

۳۴۷ / ۵۵۰۵

شماره کتابشناسی ملی:

۴۸۰۴۲۰۸

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

اصول حاکم بر طرح دعوی و فرآیند رسیدگی در شعب دیوان عدالت اداری
مؤلف: محمد رضا دلاوری (قاضی دیوان عدالت اداری)

صفحه آرایی: سولماز دمندانی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر بازرگانی
چاپ اول: تابستان ۱۳۹۶
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۶۸-۵۶۹-۹

« کلیه حقوق محفوظ و مخصوص مؤلف است.»

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، نیش کوچه همدان،
شماره ۱۲۰۶ | تلفن: ۶۶۹۳۹۳۲۹ - ۰۲۱
ایمیل: info@cpcc.ir

WWW.CPCC.IR

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۹.....	مبحث اول: ویژگی دادخواهی در دیوان عدالت اداری
۹.....	گفتار اول: هدف از تأسیس دیوان عدالت اداری
۱۰.....	گفتار دوم: دادرسی در دیوان عدالت اداری
۱۳.....	مبحث دوم: قلمرو صلاحیت دیوان عدالت اداری و رسیدگی به دعاوی
۱۳.....	گفتار اول: دعاوی داخل در صلاحیت شعب دیوان
۱۷.....	گفتار دوم: دعاوی داخل در صلاحیت هیات عمومی
۱۷.....	گفتار سوم: دعاوی خارج از صلاحیت دیوان عدالت اداری
۲۳.....	مبحث سوم: طرح شکایت و تقدیم دادخواست بدوی
۲۳.....	گفتار اول: تعریف دادخواست و تفاوت آن با درخواست
۲۴.....	گفتار دوم: شرایط تقدیم دادخواست بدوی
۲۸.....	گفتار سوم: رسیدگی به دادخواست بدوی
۴۹.....	مبحث چهارم: تجدید نظرخواهی و رسیدگی به آن در دیوان عدالت اداری
۴۹.....	گفتار اول: تجدید نظرخواهی در دیوان عدالت اداری
۵۰.....	گفتار دوم: ویژگی های دادخواست تجدید نظر
۵۰.....	گفتار سوم: مراحل رسیدگی به دادخواست تجدید نظر

۵۷.....	پیوست: قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۵
۵۷.....	بخش اول- تشکیلات
۵۹.....	بخش دوم- آیین دادرسی
۷۴.....	بخش سوم- اعاده دادرسی
۷۶.....	بخش چهارم- اجرای احکام
۷۸.....	بخش پنجم- ایرادات
۷۹.....	منابع

مقدمه

حق مراجعه به مراجع صالح به منظور احقاق حق ماهوی تضییع شده برای هر شخصی بالغ و نابالغ، عاقل یا مجنون، حقیقی یا حقوقی به وجود می‌آید در عین حال اقامه دعوی برای تثبیت حق و اجرای آن مستلزم وجود شرایطی است که عبارت است از:

۱. تقدیم دادخواست

۲. اهلیت قانونی

۳. منجز بودن حق مورد ادعا

۴. ذی نفع بودن

اگرچه اقدام به اقامه دعوا حتی با نبودن هر یک از این شرایط امکان پذیر است، اما نبودن شرط یا شرایط مورد اشاره موجب می‌شود که مرجع صلاحیت دار وارد رسیدگی نشود اما از رسیدگی به ماهیت دعوا یعنی بررسی وجود یا فقدان حق اصلی مورد ادعا و تضییع یا انکار آن و ترتیب آثار قانونی مربوط در قالب حکم ممنوع شود، نتیجه چنین حالتی علی‌الاصول صدور قرار رد یا عدم استماع دعوی است.

در بین شرایط اقامه دعوی در دعاوی مدنی و طرح آن در محاکم دادگستری یکی از شرایط تقدیم دادخواست است که در دیوان عدالت اداری تقدیم دادخواست از شرایط اقامه دعوا شمرده نمی‌شود بلکه از شرایط لازم برای شروع رسیدگی شعب دیوان و بررسی وجود یا عدم وجود شرایط اقامه دعوا است در حقیقت به صراحت ماده ۱۶ قانون دیوان عدالت اداری رسیدگی در دیوان مستلزم تقدم دادخواست است و چنانچه دادخواست تقدیم نشود دیوان از رسیدگی ممنوع می‌باشد و در نتیجه نه تنها رسیدگی ماهوی غیرممکن می‌شود بلکه رسیدگی به حاصل بودن یا نبودن شرایط اقامه دعوی نیز غیرممکن شده و نوبت به صدور قرار رد دعوا و یا عدم استماع دعوی نمی‌رسد و لذا دادخواست یکی از مهم‌ترین برگ‌های قضایی است که برای اقامه دعوی در دیوان عدالت اداری به کار بسته می‌شود، این سند مدعای شاکی را در صورتی می‌توان روشن کند که فصیح و صریح و جامع تمام ارکان دعوا باشد. در تنظیم آن براساس یک نقشه دقیق و ماهرانه هر قدر سعی شود مانند دقتی است که در پی‌ریزی یک ساختمان می‌شود به همین

مناسبت است که در قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری قواعد شکلی آن را جز به جز انشاء یعنی نکاتی که با نظم و ترتیب در متن آن باید تصریح و اسنادی که باید به آن پیوست شود پیش بینی نموده است تا از تقدیم دادخواست های ناقص که هم موجب تضییع حقوق و هم سبب اطاله دادرسی و اتلاف وقت شعب دیوان است احتراز شود.

دادخواست در دیوان عدالت اداری پایه قضاوت است. جامع و رسا بودن آن از زحمت قضات دیوان می کاهد و کشف حقیقت را آسان می کند و بر همین اساس اگر دادخواست عالمانه و منشیانه تنظیم شده و قلم به قلم به هم وضعیت موضوعی و حکمی دعوی را تشریح کرده در مطلع آن هریک از ادله مورد استناد و استدلال ها را جدا جدا و به ترتیب بیان دارد. قاضی رسیدگی کننده به دادخواست می تواند متن دادخواست را به حفظ تمام اجزای آن و با تبدیل کلمات درخواست می کنم به حکم می کنم زمینه و طرح حکم خود قرار بدهد.

بنا به جهات فوق در این نوع دعاوی سه نکته شده با توجه به اهمیت دادخواست در طرح دعوی که رکن اصلی آن تقدیم دادخواست در دیوان عدالت اداری بوده و رعایت نکاتی که در تنظیم و ارائه آن لازم است ضمن اشاره به هدف از تاسیس دیوان و بزرگوار دادرسی در دیوان و قلمرو صلاحیت دیوان در رسیدگی به دعاوی با رعایت نوعی اختصار ماحوظ دارم تا آنکه قابل استفاده برای دانشجویان حقوق باشد قضات وکلای دادگستری نمایندگان حقوقی و غیره نیز به آن نهایت نموده و مورد امعان نظر قرار گیرد.